

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Język SCS i gramatyka historyczna języka rosyjskiego		9.3.0534	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Języka Rosyjskiego i Przekładoznawstwa			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia rosyjska	forma	stacjonarne
		moduł	Podstawowa
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Tatiana Kananowicz			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Wykład		30 godzin - udział w zajęciach;	
Sposób realizacji zajęć		20 godzin - przygotowywanie się do zaliczenia i zaliczenie.	
zajęcia w sali dydaktycznej		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
Liczba godzin			
Wykład: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2024/2025 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		- polski - rosyjski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Analiza tekstów z dyskusją		Sposób zaliczenia	
- Wykład konwersatoryjny		Zaliczenie na ocenę	
- Wykład z prezentacją multimedialną		Formy zaliczenia	
		- zaliczenie ustne	
		- wykonanie pracy zaliczeniowej - wykonanie określonej pracy praktycznej	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student otrzymuje ocenę na podstawie zaliczenia, które obejmuje:	
		<ul style="list-style-type: none"> • 1 pytanie teoretyczne (patrz treści programowe), odpowiedź ustna – 50%, • 1 zadanie praktyczne (patrz treści programowe), odpowiedź pisemna – 50%. 	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	udział w dyskusji	pisemna praca zaliczeniowa	zaliczenie ustne
	Wiedza		
K_W01	x	x	x
K_W06	x	x	x
K_W12	x	x	x
	Umiejętności		
K_U06	x	x	x
K_U08	x	x	-
K_U11	x	x	x
	Kompetencje społeczne		
K_K01	x	x	x
K_K02	x	x	x

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Warunkiem przystąpienia do przedmiotu jest zaliczenie wstępu do językoznawstwa w semestrze 1 i zdanie egzaminu z gramatyki opisowej języka rosyjskiego w semestrze 2.

B. Wymagania wstępne

Znajomość języka rosyjskiego na poziomie pozwalającym uzyskać założone efekty kształcenia, podstaw językoznawstwa i gramatyki opisowej języka rosyjskiego, chyba że w szczególnych przypadkach prowadzący postanowi inaczej.

Cele kształcenia

Zapoznać studentów z systemem języka staro-cerkiewno-słowiańskiego (fonetyka, morfologia), z miejscem języka SCS w kulturze ogólnosłowiańskiej i rosyjskiej i wpływem na język rosyjski; przedstawić najważniejsze okresy rozwoju języka rosyjskiego, zapoznać ze zmianami historyczno-językowymi, które zaszły w poszczególnych podsystemach języka rosyjskiego w trakcie jego rozwoju.

Treści programowe

Gramatyka historyczna języka rosyjskiego jako nauka. Okresy rozwoju języka rosyjskiego. Język SCS i jego wpływ na rozwój języka rosyjskiego. Początki kultury językowej Słowian wschodnich: rozpad prasłowiańskiej wspólnoty językowej i wyłonienie się trzech zespołów języków słowiańskich. Misja Cyryla i Metodego. Głagolica i cyrylica. Ważniejsze zabytki piśmiennictwa języka SCS i staroruskiego. Zewnętrzna strona tekstów – materiał, zdobnictwo, rodzaje pisma; pojawienie się druku i pierwsze teksty drukowane; reformy [orto]grafii. Główne prawa rozwojowe języka prasłowiańskiego. Pochodzenie i rozwój starosłowiańskich samogłosek: jusy. Ich los we wschodniosłowiańskim systemie wokalicznym. Pochodzenie i rozwój starosłowiańskich samogłosek: jery. Ich los we wschodniosłowiańskim systemie wokalicznym. Prawo sylaby otwartej i rozwój grup typu *tort, *tołt, *tert, *telt. Prawo synharmonii sylabowej i 1, 2 i 3 palatalizacja spółgłosek tylnojęzykowych. Uproszczenie grup spółgłoskowych. Zmiany spółgłosek wywołane sąsiedztwem j. Rzeczowniki w SCS i języku staroruskim. Los deklinacji. Zaimki w SCS i języku staroruskim. Rozwój zaimków wskazujących. Przymiotniki w SCS i języku staroruskim. Formy krótkie i pełne. Liczebnik w SCS i języku staroruskim. System czasowy w SCS i języku staroruskim: aoryst, imperfectum, perfectum, pluquamperfectum. Formy czasu przyszłego. Tryb rozkazujący.

Wykaz literatury

A. Literatura wykorzystywana do przygotowania wykładu:

Горшкова О.В., Хмелевская Т.А., Сборник упражнений по старославянскому языку. Москва 1985.
Хабургаев Г.А. Старославянский язык, Москва 1986.
Bartoszewicz A., Gorszkowa K., Chaburgajew G., Zarys gramatyki historycznej języka rosyjskiego, Warszawa 1982.
Bielecka-Latkowska J., Историческая грамматика русского языка с упражнениями, Kielce 1977.
Moszyński L., Wstęp do filologii słowiańskiej, Warszawa 1984.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta:

Bartula Cz., Podstawowe wiadomości z gramatyki staro-cerkiewno-słowiańskiej na tle porównawczym, Warszawa 1997.
Galster I., Zarys gramatyki historycznej języka rosyjskiego, Warszawa 1998.

B. Literatura uzupełniająca:

Истрин В.А., 1100 лет славянской азбуки, Москва 1988.
Хабургаев Г.А., Становление русского языка. Пособие по исторической грамматике, Москва 1980.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W01; K_W06; K_W12 K_U06; K_U08; K_U11 K_K01; K_K02	K_W01; K_W06; K_W12 Student: – ma zaawansowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu wiedzy z zakresu języka SCS i gramatyki historycznej języka rosyjskiego w systemie nauk filologicznych (K_W01)

- zna ogólną terminologię językoznawczą z zakresu gramatyki opisowej oraz terminologię specjalistyczną związaną z procesami historyczno-językowymi, ma uporządkowaną wiedzę w zakresie gramatyki historycznej języka rosyjskiego i języka SCS (K_W06)
- zna i rozumie podstawowe metody badawcze gramatyki historycznej, z których pomocą może analizować proste teksty w języku SCS i staroruskim pod względem zaprezentowanych w nich zjawisk fonetycznych i występujących form morfologicznych (K_W12)

Umiejętności

K_U06; K_U08; K_U11

Student:

- potrafi posługiwać się podstawowymi metodami analizy historyczno-porównawczej, widzi powiązania pomiędzy gramatyką współczesnego języka rosyjskiego i jej wcześniejszymi etapami rozwoju (K_U06);
- potrafi czytać i tłumaczyć proste teksty w języku SCS i staroruskim (K_U08);
- w pracy z prostymi tekstami dawnymi umie rozpoznawać i objaśniać procesy fonetyczne oraz określać formy morfologiczne poszczególnych wyrazów (K_U11).

Kompetencje społeczne (postawy)

K_K01; K_K02

Student:

- ma świadomość zakresu swojej wiedzy językoznawczej i dąży do jej zgłębiania w celu lepszego poznania języka rosyjskiego w jego rozwoju historycznym; szanuje dziedzictwo słowiańskie w postaci języka SCS i spisanych w tym języku zabytków (K_K01);
- ma gotowość do działań na rzecz promowania ogólnego dziedzictwa słowiańskiego i wiedzy o nim (K_K02).

Kontakt

tatiana.kananowicz@ug.edu.pl